

ORKUPOLITIKKUR

HÁKUN DJURHUUS RÆTTIN TIL VATN

Stjórin í SEV hevur onki ímóti kapping, men heldur ikki, at tað er skilagott at skilja netið frá SEV, og hann er sannførdur um, at kommunala orkufelagið eigur rættin til vatnorkuveiting í Føroyum.

Ingolf S. Olsen

Hóast ongin enn rættiliga veit, í hvussu stóran mun, Johan Dahl, landsstýrismaður í vinnumálum, ætlar at liberalisera føroysku elveitingina, so er Hákun Djurhuus, stjóri í SEV, ikki í iva um, at kommunala orkufelagið eisini fram eftir fer at hava avgerandi leiklutin, tá tað snýr seg um orkuveiting.

– Vit standa fyri næstan allari elframleiðsluni í Føroyum og hava stórar og kostnaðarmiklar útbyggingar fyri framman. Tað er SEV, sum hevur veitingarskylduna, og eg dugi ikki at ímynda mær, at nakar nýggjur aktørur er førur fyri at átaka sær henda leiklutin við øllum tí, tað inniber, sigur Hákun Djurhuus, sum tó leggur dent

á, at hann onki hevur ímóti kapping á summum økjum.

– Síðani 2007, tá ið Elveitingarlógin kom, hevur kapping verið um vindorkuframleiðsluna, og tað er fint. Tað riggar, tá talan er um óstøðugar orkukeldur, tí tað tá bara snýr seg um at framleiða orku uttan systemveitingar. Men tað er samstundis umráðandi, at ábyrgdin fyri tí stabili orkuframleiðsluni við systemveitingunum, sum í Føroyum er vatnorka og termisk orka frá oljuriknum verkum, er púra greið. Hendan ábyrgdin er ásett í Elveitingarlógini og liggur hjá SEV, sigur hann.

Viðkvæmt net

Í størri grannalondunum eru fleiri stórir og smærri aktørar, sum framleiða elorku

inn á netið, sum er sentralt stýrt, men Hákun Djurhuus heldur ikki, at tað í Føroyum ber til at skilja netið frá restini av orkukervinum sum eina sjálvstøðuga eind.

– Eitt er, at tað vildi havt stóran eyka rakstrarkostnað við sær, um netið skuldi verið skipað sum sjálvstøðugt felag. Men reint tekniskt vildi tað eisini verið ein sera ótrygg loysn, tí vit tosa um eitt sera lítið, sjálvstøðugt net, sum tískil eisini er sera viðkvæmt. Tað er alla tíðina neyðugt við tí stabiliserandi framleiðsluni við systemveitingunum. Tað er ikki soleiðis, at vit kunnu hyggja at el-netinum sum at einum veganeti, har framleiðslan bara flýtur javnt og greinar seg út til brúkararnar. Standurin á elnetinum er neyvt tengdur at fram-

– Vit vilja fegin hava bæði kapping og samstarv um elframleiðsluna frá óstøðugum orkukeldum, serliga vindorku, sigur Hákun Djurhuus, stjóri í interkommunala orkufelagnum SEV. Hann hevur onga meining um, hvør skal eiga SEV, men ávarar ímóti at skilja netið frá restini av SEV, og eisini er hann sannførdur um, at orkufelagið eigur at hava rættin til vatnorkuna

Netið má skiljast frá

Myndugleikarnir gloppaðu hurðina og knallaðu hana so íaftur, tá vit høvdu gjørt íløgur og lagt ætlanir fyri okkara vindorkuætlan. Tað heldur Jóhan í Niðristovu, stjóri í privata felagnum Røkt. Hann vil hava el-netið skilt frá SEV.

Ingolf S. Olsen

Síðani 2003 hevur familjufyrirøkan Røkt í Vestmanna framleitt elorku inn á netið hjá SEV frá trimum vindmyllum á Mýrunum við Vestmanna.

Ætlanin hevur alla tíðina verið at økt framleiðsluna, men higartil hevur tað ikki borið til. Sambært Jóhan í Niðristovu, stjóra í Røkt, er orsøkin einföld: SEV hevur

framvegis monopol upp á elveitingina.

– Tað var táverandi landsstýrismaðurin í orkumálum, Eyðun Elttør, sum skar ígjøgnum og lovaði okkum framat, men síðani hava myndugleikarnir knallað dýrnar íaftur. SEV sleppur at fáa framíhjárætt av at eiga fleiri framleiðslueindir og sjálvt netið, tí teir kunnu innrokna sparingar, eitt nú oljusparingar á Sundi, tá

teir bjóða upp á vindmylluverkætlanir, sigur Jóhan í Niðristovu.

Hann heldur, at einasti máti at fáa kapping um elframleiðsluna er at skilja netið fullkomiliga frá SEV.

– Tað skulu vera vatntøtt skottir ímillum SEV og eitt sjálvstøðugt net, annars gevur tað onga meining at tosa um kapping um framleiðsluna, sigur hann.

Netfelag var strikað

Jóhan í Niðristovu sigur, at politiskur vilji var til kapping, tá teir í 2003 finguloyvi til vindmyllurnar á Mýrunum.

– Eftir tað vóru vit bodnir við í teir bólkar, ið arbeiddu við orkupolitikki og –planlegging. Í upprunuppskotinum til elveitingarlógina, sum varð samtykt í 2007, var skilnaður eisini gjørdur millum SEV og eitt

netfelag, sum skuldi eiga og reka netið. Men tá uppskotið kom aftur úr nevnd millum fyrstu og aðru viðgerð í Løgtinginum, var tað sum hamskift. Netfelagið var konsekvent strikað úr tekstinum, og SEV sett í staðin, sigur hann.

Í 2011 tapti Røkt kappingina um vindmylluútbyggingina í Neshaganum í Eysturoynni, og í fjør í Hoyvíkshaganum/Húsahag-

anum við Hoyvík. Í báðum føru vann SEV kappingina. Røkt kærði viðgerðina av útboðnum av hesi seinnu verkætlanini, men tapti eisini kæruna.

– Teir vunnu Neshagan við einum prisi á 44 oyru fyri kilowatt-tíman, tað kann ljóða rímligt, men í Húsahaganum kom prísurin hjá SEV heilt niður á 31,6 oyru fyri kilowatt-tíman. Eg dugi ikki at síggja, at tað